

Skryt i kolmörker

| av Klas Östman

NÄR JAG SKRIVER DET HÄR, har amerikanerna just intagit Bagdad. På radions morgonnyheter frågar en programledare lite försiktigt vart alla anti-krigsdemonstranter har tagit vägen. Sköld Peter Matthis, den gamle FNL-hövdingen som vädrat så synnerligen uppiggande morgonluft under några månader, skruvar sig och stånkar. Sedan kommer han loss ändå. Och drar en mycket klagörande parallell, nämligen mellan störtandet av Saddam Hussein och militärkuppen mot Salvador Allende.

Tydligare kan väl inte en intellektuell och moralisk totalkollaps illustreras. Anti-krigsvänstern har tvingats utrymma sina debattställningar lika snabbt som Saddams republikanska garde övergivit sina skyttegravar. Några kvarlämnade, granatchockade gamla rödskägg irrar runt och yrar osammanhängande mitt i massflyktens kaos.

Tecknen på sammanbrott har i och för sig varit lättlästa sedan länge. Det räcker med att notera vilka skribenter som medverkar i den antologi mot kriget som Aftonbladets kultursida så stolt har gjort reklam för dag efter dag. Jan Myrdal är en av dem. Om man inte ser att det är lika bisarrt som stötande att låta Pol Pot-kramaren Myrdal vara med i antologi "för fred", så är det intellektuella nederlaget egentligen redan ett faktum.

AFTONBLADET HAR, till yttermera visso, sugit sig fast vid argumentet att kriget är folkrättsstridigt. Det är som bekant ett resonemang med fina anor. Just Jan Myrdal brukade ju hävda att Kambodjas härskare måste få massakrera sina undersåtar utan störande inblandning utifrån, i statssuveränitetens namn. Men det helt oreflekterade åberopandet av den så kallade folkrätten har vunnit mycket vidare anslutning, långt ut i den liberala medelklassen, i hela Europa. Vilket är mer bekymmersamt än att vänstern än en gång har följt sina osvikliga instinkter rakt ner i avgrunden.

Vad gäller Sverige kan rötterna till det utbredda krigsmotståndet förmodligen sökas, som tidigare antytts på denna sida, så långt tillbaka som 1812. Då gav Sverige upp förhoppningen om att återerövra sin östra rikshalva från den ryska stormakten. Klokt, men inte hjältemo-

digt. Så fortsatte det. Ansatser till en mer ideellt betingad utrikespolitik förekom då och då: högstämda deklARATIONER om skandinaviskt broderskap eller att Finlands sak är vår. Fast gränsen har vi dragit vid att vara med om riktig skottlossning. Danskar och finnar fick klara sig själva. Klokt det också, men folksjälen har ändå varit lite besvärad av vår bristande machismo.

EFTER ANDRA VÄRLDSKRIGET erbjöd FN-hyllande och neutralitetsmystik en lösning på den socialpsykologiska konflikten. Den styrande socialdemokratin lyckades intala nästan hela folket att ädelmod och vankelmod är samma sak. Prat i FN är finare än verklig handling, medan svensk neutralitet har räddat Europa från krig mellan Nato och Warszawapakten. Med sådant historiskt bagage är det inte konstigt att många svenskar också nu envisats med att låta det bästa bli det godas fiende. Eftersom en diktator knappast kan störtas helt utan lidande och död och eftersom krig alltid är riskabla också på andra sätt, är det bäst att inte göra någonting alls.

Ett omtyckt argument mot Irakkriget har varit att den amerikansk-brittiska aktionen är missriktad, att det påminner om en man som letar efter sina borttappade nycklar under gatlyktan därför att det är ljus just där. Kanske, men han letar i alla fall. Många svenskar och andra européer nöjer sig med att sitta i kolmörkret och skryta för varandra att om det bara vore fullt dagsljus skulle man minsann visa hur nyckelletande egentligen skall gå till. Svagheten har upphöjts till dygd.

NÅ, IRAKKRIGET FÖREFALLER i dagsläget vara nästan över. Här hemma har vi nu en mängd EU-frågor att ta ställning till och en illa organiserad sjukvård att reformera. Detta nummer av Svensk Tidskrift ägnas främst åt de frågorna. Min medredaktör reflekterar också över det moderata partiledarvalet. Själv kan jag bara säga att jag inte riktigt begriper vad som pågår. Antingen har partiet djupgående problem och då hjälper det väl inte att byta partiledare. Eller också är det en fråga om personlig framtoning och då verkar det lite märkligt att byta till den kandidat som mest liknar den avgående. Det mest annorlunda alternativet vore unge Gunnar Strömmer, bland mycket annat också uppskattad som medverkande i denna tidskrift, men det är väl för djärvt för medlemmarna i ett parti som inte längre verkar veta riktigt vad det vill?

